

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: **1. J. Ď., S. S.-H., 2. E. Ď., S. S.-H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky**, sekcia verejnej správy, odbor priestupkov, Drieňová 22, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Krajského úradu Žilina, odbor všeobecnej vnútornej správy č. 2005/06803/3MA zo dňa 08. decembra 2005, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/99/2008-81 zo dňa 13. septembra 2011, jednomyseľne

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/99/2008-81 zo dňa 13. septembra 2011 **m e n í** tak, že žalobcom 1/, 2/ **priznáva** oslobodenie od súdnych poplatkov.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol návrh žalobcov 1/, 2/ o oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že ich príjem nie je neprimerane nízky k výške súdneho poplatku a nebola splnená ani druhá podmienka, za ktorej je možné priznať oslobodenie od súdnych poplatkov a to, že nejde o zrejmé bezúspešné uplatňovanie práva.

Proti uzneseniu krajského súdu podali žalobcovia 1/, 2/ v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhli napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na nové rozhodnutie. Namietali, že v iných konaniach za tých istých majetkových, zárobkových, sociálnych a zdravotných podmienok boli od súdneho poplatku oslobodení, na dôkaz čoho v prílohe k odvolaniu doložili uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 25C/88/2006-102 zo dňa 16.04.2008, uznesenie Okresného Žilina č. k. 25C/88/2006-111 zo dňa 17.09.2008, uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 18Er/528/2007-87 zo dňa 24.04.2008, uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/67/08-53 zo dňa 17.06.2008, uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/67/08-59 zo dňa 22.11.2008, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 121/2010-15 zo dňa 23.03.2010, sprievodný list Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. NeV 125/2008 zo dňa 03.07.2008, stanovisko Okresnej prokuratúry Bratislava –

vidiek č. Pd 567/62 zo dňa 05.07.1962 a doplnenie znaleckého posudku Ing. J. V. č. 2/97 o zameraní hraníc sporných pozemkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c O.s.p. v spojení ustanovením § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu a konanie mu predchádzajúce (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 212 a nasl. O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch, v znení účinnom od 01.05.2011).

Podľa § 249 ods. 1 O.s.p., *konanie sa začína na návrh*, ktorý sa nazýva žalobou.

Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch).

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., *ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, 5a) súd konanie zastaví*. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený. ***Súd vyzve poplatníka na zaplatenie poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania predtým, ako nariadi pojednávanie*** tak, aby lehota od zaplatenia poplatku do pojednávania, vydania platobného rozkazu a rozkazu na plnenie alebo rozhodnutia bez nariadenia pojednávania 5b) nebola dlhšia ako dva mesiace; túto lehotu môže predseda súdu z dôležitých dôvodov predĺžiť.

Z obsahu predloženého spisového materiálu najvyšší súd zistil, že žalobou zo dňa 21. júla 2008 sa žalobcovia domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2005/06803/3MA zo dňa 08.12.2005 *a súčasne (v petite žaloby) požiadali o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov*.

Krajský súd v Žiline bez toho, aby rozhodol o žiadosti žalobcov o oslobodenie od súdnych poplatkov, uznesením č. k. 21 S/99/2008-11 zo dňa 27.01.2009 konanie zastavil z dôvodu, že žaloba bola žalobcom 1/ podaná oneskorene a žalobkyňou 2/ ako osobou neoprávnenou na jej podanie.

Na základe podaného odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Sžo/159/2009 zo dňa 21. apríla 2010 rozhodnutie (uznesenie) Krajského súdu v Žiline potvrdil.

Konanie o žalobe bolo právoplatne ukončené dňa 12. mája 2010.

Po právoplatnosti rozhodnutia a pri poplatkovom preverovaní Krajský súd v Žiline zistil, že súdny poplatok za žalobu zaplatený nebol a nebolo rozhodnuté ani o žiadosti žalobcov o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa § 138 ods. 1 veta prvá O.s.p., *na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva*.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že súd môže priznať oslobodenie od súdnych poplatkov pri splnení nasledovných predpokladov: 1. priznanie oslobodenia navrhol účastník konania a 2. ak priznanie oslobodenia odôvodňujú pomery účastníka a 3. nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pre úvahy o naplnení tohto predpokladu sú teda rozhodujúce majetkové, zárobkové a osobné pomery, sociálne postavenie a zdravotný stav účastníkov, prípadne iné okolnosti, ktoré by mohli mať pre priznanie oslobodenia význam, ale aj povaha uplatneného nároku a v neposlednej miere aj samotná výška súdneho poplatku.

Žalobcovia vierohodným spôsobom preukázali súdu svoje pomery, ktoré sú rozhodné pre posúdenie dôvodnosti žiadosti tým, že dňa 05.08.2011 predložili potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, z ktorého vyplýva, že obaja sú vedení ako občania s ťažkým zdravotným postihnutím, ich spoločný príjem z dôchodku je vo výške 743,20 € a výdavky vo výške 708,89 €. Podľa „potvrdenia“ majú minimálny príjem (0,77 € mesačne) z nájmu poľnohospodárskej pôdy, rôzne dlhy a sú vlastníkami rodinného domu.

Krajský súd po právoplatnom skončení veci o žiadosti žalobcov rozhodol tak, že napadnutým uznesením zo dňa 13. septembra 2011 žiadosť žalobcov (zo dňa 21. júla 2008) zamietol z dôvodu, že neboli splnené podmienky, za ktorých možno oslobodenie priznať a to, že ich pomery (po zohľadnení všetkých výdavkov na výživu, lieky, s udržiavaním domácnosti, ale aj záväzkov spojených so súdnymi konaniami, príp. inými dlžobami) to neodôvodňujú, a že sa nejedná o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Postup krajského súdu v prejednávanej veci nebol správny. Treba zdôrazniť, že žalobcom podaním žaloby vznikla poplatková povinnosť ex lege podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. a v zmysle ustanovenia § 8 ods. 1 tohto zákona sa poplatok stal splatným. *Povinnosťou krajského súdu bolo v prvom rade rozhodnúť o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov (uvedenej v žalobe), prípadne pokračovať v konaní až po zaplatení súdneho poplatku.*

Súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a, alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné (§ 250d ods. 3 O.s.p.).

Aj keď krajský súd postupoval podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. a dôvodom na zastavenie konania bola oneskorene podaná žaloba a žaloba podaná neoprávnenou osobou (§ 250d ods. 3 O.s.p.) a v neposlednej miere skutočnosť, že v žalobe označený subjekt Krajský úrad v Žiline, odbor všeobecnej vnútornej správy bol zrušený (pozri str. 3 uznesenia Krajského súdu v Žiline č. k. 21 S/99/2008-11 zo dňa 27.01.2009), po podaní návrhu mal súd predovšetkým skúmať splnenie procesných podmienok na začatie konania.

Vzhľadom na tieto skutočnosti najvyšší súd pri rozhodovaní zobral do úvahy, že v prípade riadneho postupu mohla nastať situácia, že po vydaní rozhodnutia o žiadosti žalobcov o oslobodenie od súdnych poplatkov (zamietnutím žiadosti), následnej výzve na zaplatenie súdneho poplatku a riadnemu poučení, čo však súd nerealizoval, bude žaloba vzatá späť, prípadne vec postúpená príslušnému orgánu verejnej správy (predmetom konania o žalobe bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o obnove konania, resp. priestupku proti

majetku, na ktoré konanie bol v zmysle zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch príslušný obvodný úrad) bez zaplatenia poplatku.

S poukazom na uvedené skutočnosti a individuálne skutkové okolnosti odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobcom 1/, 2/ priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok **nie je** prípustný.

V Bratislave dňa 07. februára 2012

JUDr. Ivan R U M A N A, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Emília Čičková